

Kersti Blidberg

Betygs- och ämnesprovsresultat vårterminen 2010 inkl. uppföljning av elever som inte når målen i år 3, 5 och 9 (2009).

Bakgrund

Enligt beslut i barn- och grundskolenämnden ska betygsresultaten för vårterminen i år 8 och år 9 liksom ämnesprovsresultaten för samtliga skolor i kommunen redovisas för nämnden. Betygsstatistiken baseras på planeringsavdelningens bearbetningar.

Sammanfattning

- Betygsresultatet totalt för samtliga skolor i kommunen i år 8 i svenska, engelska och matematik är positivt jämfört med de senaste tre åren.
- Resultaten för motsvarande ämnen i år 9 är positiva vid en jämförelse över tid, åren 2005 – 2010.
- En positiv utveckling gäller även för de samhällsorienterande ämnena. Medan det inte går att utläsa någon trend för övriga ämnen.
- Andelen elever som inte når målen i svenska som andra språk är 16, 7 procent, vilket är en lägre andel än för samtliga kommuner.
- Resultatet för ämnesproven i år 3 är svårbedömt. Andelen elever som inte nått kravnivån på två eller flera delprov är 11,5 procent (67elever).
- Ämnesprovsresultaten i år 5 i svenska och matematik är något sämre än föregående år. Det gäller även matematik i år 9 medan resultaten i svenska och engelska ligger på samma höga nivå i år 9 som 2009.
- Ämnesprovsresultaten i år 9 i biologi, fysik och kemi är liksom föregående år svårbedömda, bl.a. p.g.a. att skolorna tidigare inte har deltagit i provet.
- Mönstret för avvikelser mellan provbetyg och slutbetyg är i stort sett detsamma som tidigare år men skillnaderna i avvikelser mellan de kommunala och de fristående skolorna har minskat.
- Gemensamt för betygs- och provresultaten är att det är skillnad mellan pojkars och flickors resultat till flickornas fördel och att det är stora skillnader i betygsresultat för elever med svensk respektive utländsk bakgrund.

Betyg i år 8 och år 9

I rapportens bilaga 1 presenteras på kommunnivå samtliga elevers vårterminals-betyg i år 8 och i år 9 i samtliga ämnen, bortsett från språkvalet.

Svenska, engelska och matematik särredovisas.

Från och med 2008 särredovisas resultatet i svenska som andra språk. Det resultatet har tidigare ingått i ämnet svenska.

Skolorna tillämpar periodläsning i vissa ämnen vilket innebär att alla elever inte läser samtliga ämnen under vårterminen i år 8 och följaktligen inte heller får betyg i ämnet. So läser vissa skolor som ämnesövergripande block. Dessa avvikelser avspeglas i bilagans kolumn *Antal givna betyg* i de ämnen där det antalet är påfallande litet. Antalet påverkas också av antalet elever med anpassad studiegång.

År 8 enskilda ämnen

Svenska, svenska som andra språk, engelska och matematik

Betygsresultatet totalt för samtliga skolor i kommunen i *svenska, engelska* och *matematik* är positivt jämfört med de senaste tre åren. Andelen elever som ej uppnått målen i ett eller flera av dessa ämnen är 5,5 procent (53 elever), exkl. svenska som andra språk. Flest elever har inte uppnått målen i svenska och engelska. Mönstret beträffande vilka ämnen som eleverna klarar bättre resp. sämre varierar över tid. Ingen av de sju elever som fått betyg i svenska som andra språk har uppnått målen.

Natur- och samhällsorienterande ämnen

Över tid varierar resultaten både i de natur- och samhällsorienterande ämnena, vilket inte gör det möjligt att urskilja någon entydig tendens. Liksom tidigare år är det förhållandevis många elever som inte har nått målen i de naturorienterande ämnena, andelen ligger mellan 4,9 procent (40 elever) i biologi och 8,2 procent (57 elever) i kemi. Fördelningen mellan ämnena är därmed densamma som tidigare år. Motsvarande andel för So – ämnena är 3,3 procent (25 elever) i geografi respektive 6,9 procent (39 elever) i historia.

Estetiskt – praktiska ämnen

I de estetiskt – praktiska ämnena, *bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik och slöjd* är den totala andelen elever som inte har nått målen med något undantag låg. Andelen varierar mellan 0,9 procent (sex elever) i bild och 3,7 procent (33 elever) i idrott och hälsa. Även om andelarna varierar över tid och mellan ämnena är det den här gruppen ämnen som eleverna klarar bäst.

Enskilda ämnen i år 9

Svenska, svenska som andra språk, engelska och matematik

För behörighet till gymnasieskolans nationella program krävs godkänt i svenska/ svenska som andra språk, engelska och matematik. Totalt i skolorna i Täby är det 2,8 procent (30 elever) som inte har klarat målen i ett eller flera av dessa ämnen, exkl. svenska som andra språk, och som därmed saknar behörighet. Av de fem elever som fått betyg i svenska som andra språk har en inte uppnått målen.

Antalet elever som inte klarat målen varierar mellan de tre ämnena. Situationen är bäst i engelska, där 14 elever inte har nått kravnivån, följt av svenska, 19 elever, och matematik, 24 elever.

Ämne	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Svenska	3,1	3,2	2,8	4,4	2,4	2,2
Matematik	4,6	2,7	5,3	3,4	2,9	2,9
Engelska	3,5	3,1	1,2	2,2	1,4	1,9

Andelen elever i skolorna i Täby som inte har nått målen i något/några av ämnena svenska, engelska och matematik, 2005 – 2010. Svenska som andra språk ingår inte i statistiken. En av de fristående skolorna redovisade inte någon betygsstatistik till kommunen 2009. Statistiken för det året är därmed ofullständig.

Natur- och samhällsorienterande ämnen

Andelen elever som inte har nått målen i de naturorienterande ämnena, *biologi, fysik och kemi*, är liksom tidigare år förhållandevis hög. Det totala resultatet för samtliga skolor i kommunen är jämfört med de senaste åren positivt i kemi men något sämre i biologi och framförallt i fysik. Över tid liksom mellan ämnena pendlar resultaten.

Ämne	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Biologi	4,8	5,4	6,3	4,3	5,1	5,4
Fysik	5,6	4,6	6,3	4,4	4,6	5,8
Kemi	7,8	5,2	7,3	6,2	5,5	5,3

Andelen elever i skolorna i Täby som inte har nått målen i något/några av ämnena biologi, fysik och kemi, 2005 – 2010. En av de fristående skolorna redovisade inte någon betygsstatistik till kommunen 2009. Statistiken för det året är därmed ofullständig.

Resultaten i de samhällsorienterande ämnena, *geografi, historia, religion och samhällskunskap* är väsentligt bättre jämfört med de senaste åren och jämfört med de naturorienterande ämnena. Liksom i de naturorienterande ämnena pendlar resultaten över tid och mellan ämnena.

Ämne	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Geografi	4,4	2,7	4,2	5,5	4,7	3,0
Historia	4,0	4,0	4,8	4,7	3,7	3,1
Religion	3,9	2,8	3,4	4,7	4,4	3,4
Samhällskunskap	3,7	4,0	4,4	4,8	5,0	3,7

Andelen elever i skolorna i Täby som inte har nått målen i något/några av ämnena geografi, historia, religion och samhällskunskap, 2005 – 2010. En av de fristående skolorna redovisade inte någon betygsstatistik till kommunen 2009. Statistiken för det året är därmed ofullständig.

Estetiskt- praktiska ämnen

Bland de estetiskt - praktiska ämnena, *bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik och slöjd* ingår några av de ämnen där eleverna, sett till samtliga skolors resultat, lyckas bäst. Enbart i idrott och hälsa är andelen elever som inte når målen högre än tre procent. Resultatet är positivt och ligger på ungefär motsvarande nivå som tidigare år.

Ämne	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Bild	2,9	2,5	2,6	2,6	2,1	1,7
Hem- och konsumentkunskap	4,3	3,7	2,9	2,2	1,3	2,1
Idrott och hälsa	5,4	4,4	2,4	3,7	3,0	3,7
Musik	3,1	3,5	2,4	2,7	2,0	2,5
Slöjd	2,2	1,6	2,2	2,0	1,6	1,5

Andelen elever i skolorna i Täby som inte har nått målen i något/några av ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik och slöjd, 2005 – 2010. En av de fristående skolorna redovisade inte någon betygsstatistik till kommunen 2009. Statistiken för det året är därmed ofullständig.

Kommentar

Ett mått på elevers kunskaper är *andelen behöriga till gymnasieskolans nationella program*. Enligt Skolverket är andelen behöriga till gymnasieskolan 2010 den lägsta sedan våren 1998 då slutbetyg enligt nuvarande betygssystem delades ut för första gången. Våren 2010 var andelen behöriga, samtliga huvudmän, 88,2 procent. Andelen behöriga varierar stort mellan kommunerna, från 74,1 till 100 procent (enbart kommunala skolor). Skolorna i gruppen förortskommuner dit Täby hör, har den högsta andelen elever som uppnår behörighet, 91 procent. För Täbys del, de kommunala skolorna, ligger andelen behöriga generellt på en högre nivå för perioden 2005- 2010, med den högsta andelen 96,5 procent 2010 enligt Skolverkets statistik.

Ett annat mått på elevers kunskaper är *andelen elever med betyg i alla ämnen*. Sedan 1997/98 har den andelen nationellt legat mellan 74 och 77 procent. Våren 2010 var andelen 76,5 procent, samtliga huvudmän. För Täbys del har andelen elever som uppnår målen varierat de senaste fem åren mellan 81,1 och 88,2 procent med den högsta andelen 2010. Av de elever som slutade grundskolan 2010 var det 7,9 procent, samtliga huvudmän, som inte fick betyg i ett ämne, motsvarande för Täby kommunala skolor var 4,6 procent. Motsvarande andel för ett flera eller alla ämnen är för Täbys del 11,8 procent och för samtliga huvudmän 23,4 procent.

Elevernas meritvärde beräknas som summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen. För första gången på fem år har det genomsnittliga meritvärdet sjunkit och var 2010 för samtliga kommuner 206,3 och för samtliga huvudmän 208,8. Motsvarande för Täbys kommunala skolor var 229,0. Liksom nationellt är det skillnad mellan pojkars och flickors meritvärde drygt 20 meritpoäng till flickornas fördel. Skillnaderna ligger för Täby kommunala skolor på ungefär samma nivå men har minskat något 2010.

Som framgått är det stora skillnader i betygsresultat för *elever med svensk respektive utländsk bakgrund*. Motsvarande skillnader finns även på nationell nivå. Andelen elever som inte når målen i svenska som andra språk ligger för samtliga kommuner på 28,3 procent. Andelen i Täby kommunala skolor är 16,7 procent.

Elever med utländsk bakgrund är en heterogen grupp. Skillnader i resultat har i hög grad att göra med om eleven är född i Sverige och om så inte är fallet när eleven kom till Sverige före eller efter ordinarie skolstart. Elever som invandrat efter ordinarie skolstart har väsentligt lägre genomsnittligt meritvärde än elever med utländsk bakgrund som är födda i Sverige och elever som invandrat före ordinarie skolstart.¹

¹ Se Skolverkets statistik för 2010, www.skolverket.se, En beskrivning av slutbetygen i grundskolan våren 2010 pm Skolverket nov 2010

Studieresultat	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Andel elever med betyg i alla ämnen	82,5	81,7	81,1	85,3	85,7	88,2
Andel behöriga till gymnasieskolans nationella program	93,3	94,8	93,1	94,2	95,0	96,5
Genomsnittligt meritvärde, samtliga elever	220,6	217,4	222,0	224,3	230,2	229,0
Svenska som andraspråk, andel elever som ej når målen	10,0	0,0	15,4	33,3	42,9	16,7

Studieresultat för elever i Täby kommunala skolor som avslutat skolår 9, 2005-2010, enligt Skolverkets statistik, www.skolverket.se

Ämnesproven i år 3, 5 och 9

Det nationella provsystemet

Från och med läsåret 2008/2009 omfattar det nationella provsystemet ämnesprov för

- år 3 i svenska, svenska som andra språk, och matematik,
- år 5 i svenska, svenska som andra språk, engelska och matematik
- år 9 i svenska, svenska som andra språk, engelska, matematik och biologi, fysik och kemi. Det som skiljer proven i de naturorienterande ämnena från övriga nationella prov är att inte alla elever genomför prov i samtliga tre ämnen. En elev genomför provet antingen i biologi, fysik eller kemi och alla elever på en skola gör samma prov. En skola skriver aldrig prov i samma ämne två år i rad.

Förutom proven ingår också ett omfattande diagnosmaterial i svenska, engelska och matematik i det nationella provsystemet. Bedömningsstöd kommer att finnas tillgängligt på Skolverkets hemsida vårterminen 2011 även i de naturorienterande och samhällsorienterande ämnena.

Samtliga prov är obligatoriska från och med läsåret 2008/2009. Nya kursplaner med kunskapskrav för årskurs 3, 6 och 9 gäller från läsåret 2011/2012. De nya kursplanerna har en annan konstruktion än de nuvarande, vilket får konsekvenser för ämnesproven. Helt nya ämnesprov kommer att genomföras våren 2012 i dessa årskurser.

I rapportens bilaga 2 presenteras ämnesprovsresultaten totalt för samtliga skolor och för de kommunala resp. de fristående skolorna, för år 9 även per skola.

Ämnesproven i år 3

Syftet med ämnesproven i år 3 är att ge läraren stöd i bedömningen av om eleven nått kunskapsmålen i resp. ämne. Dessutom har proven en diagnostisk funktion. Det innebär att lärare får möjlighet att uppmärksamma elevernas starka sidor och de förmågor och färdigheter som behöver utvecklas vidare i de två ämnena. Proven ger också en indikation om att undervisningen kan behöva utvecklas i något avseende.

Resultatredovisning

Resultaten på delproven särredovisas däremot finns ingen modell för sammanvägning av elevens totala provresultat, vilket bl.a. beror på att proven inte är konstruerade för sammanvägning. I tidigare redovisningar har lärarnas helhetsbedömning av om eleverna har nått kunskapsmålen för årskursen redovisats. Osäkerhet beträffande bedömningarnas reliabilitet gör att de bedömningarna, med något undantag, inte längre ingår i rapporten.

Proven består av sju delprov som prövar mot ett antal kursplanemål, dock inte samtliga.

Ämnesprovet i svenska

Det är stor variation mellan de olika delprovsresultaten. Flest elever, 98 procent, når kravnivåerna på det muntliga delprovet. Betydligt färre elever klarar kravnivåerna på de delprov som består av skrivuppgifter, 93 procent.

Totalt är det 49 resp. 39 elever, 7,2 resp. 5,0 procent som inte uppnår kravnivåerna på de delproven. Av dessa är drygt 30 procent pojkar. Elever med annat modersmål är överrepresenterade bland dem som inte har nått kravnivåerna.

För elever som läser Svenska som andra språk har lärarna redovisat en helhetsbedömning. Bedömningen är att samtliga 52 elever har uppnått kravnivån för årskursen.

Ämnesprovet i matematik

Även delprovsresultaten i matematik varierar. Det delprov flest elever klarade var delprovet som prövar elevernas kunskaper i huvudräkning, 96 procent klarade det. På de delprov där kunskaperna om de fyra räknesätten och area och volym prövades, var det färre elever, 90 procent, som klarade de kravnivåerna. Totalt är det 66 resp. 64 elever, 8,4 och 8,1 procent, som inte har uppnått kravnivåerna på de delproven. Liksom i svenska är det fler pojkar än flickor som inte når kravnivåerna. Skillnaderna mellan flickornas och

pojkar resultat är dock mindre i matematik. Elever med annat modersmål är överrepresenterade bland dem som inte har nått målen.

Elever i år 3 som inte har nått kravnivåerna

I och med att ämnesprov införts i år 3 i svenska och matematik finns det en samlad redovisning av elevernas resultat i de ämnena. En särskild uppföljning har gjorts på individnivå av de elever i de kommunala skolorna som inte har nått kravnivåerna på två eller flera delprov i svenska och matematik. Flertalet skolor har redovisat åtgärder, omfattning och innehåll och i viss mån resultat av insatserna. Skolornas redovisningar har skiftande kvalitet, vilket påverkar uppföljningens slutsatser.

Av de 67 elever (11,5 procent) som inte har nått kravnivån på två eller flera delprov och som skolorna redovisat är knappt hälften pojkar. Elever med annat modersmål är överrepresenterade bland dem som inte har nått målen.

Enligt skolornas redovisningar är det drygt 40 procent av eleverna som har diagnostiserade svårigheter, som dyslexi och andra läs- och skrivsvårigheter, liksom psykiska och fysiska funktionsnedsättningar. Flertalet av dessa barn har upptäckts tidigt, i förskoleklass eller i år 1 och har också fått stöd vid motsvarande tidpunkt. Några av dessa går i särskild undervisningsgrupp. Det finns också exempel på elever som har fått stöd tidigt men där problematiken utretts först i år 3, vilket kan ha inneburit att stödet inte utformats optimalt.

Utöver elever med olika slags diagnos går det att urskilja ytterligare ett par grupper. De som, enligt skolan aldrig tidigare har haft några svårigheter, "upptäcks" i samband med ämnesprovsresultatet, de som är relativt nya på skolan (kan men är inte nödvändigtvis elever med annat modersmål) och elever med annat modersmål. Det finns också, utöver dessa, ett antal individuella öden som vart och ett bildar en egen kategori.

Stödet till eleverna varierar både till omfattning och till innehåll. Stödet kan ha bestått av enskild undervisning med speciallärare i olika omfattning och/eller undervisning i liten grupp och individanpassade läromedel. Det kan också ha inneburit stöd i klassen.

Föräldrarnas stöd alt. brist på stöd underlättar alt. försvårar skolans arbete. I ett par fall har föräldrar tackat nej till stöd. Frågan om ytterligare skolår har diskuterats för ett antal elever och exempel finns både på att föräldrar tackat nej och att de tackat ja, liksom att skola och föräldrar gemensamt kommit fram till att ett ytterligare skolår inte är meningsfullt.

Kommentar

Ämnesproven för år 3 i svenska, svenska som, andra språk och matematik har nu prövats två år i rad med utgångspunkt i de nya målen för år 3. Det är stora variationer mellan åren på vissa delprov. Redovisningen av 2009 års

resultat var inte fullständig, vilket kan vara en del av förklaringen en annan förklaring är sannolikt att lärarna ännu inte är helt säkra i sina bedömningar. Förmodligen är det också någon skola som inte lagt om undervisningen enligt de nya målen. Även om resultatet är svårbedömt visar provresultaten tydligt vilka mål eleverna klarar bra och vilka mål skolorna behöver arbeta mer med, dvs. vad i undervisningen som behöver utvecklas. Att ämnesproven också fungerar som en väckarklocka för skolan då det gäller vissa elevers stödbehov, visar att proven har avsedd funktion.

Ämnesproven i år 5

Ämnesproven ska vara ett stöd för läraren att bedöma om eleverna har nått de i kursplanerna fastställda kravnivåerna. De är därmed ett komplement till den kontinuerliga bedömning som görs i undervisningen och en del i en helhetsbedömning av elevens kunskapsutveckling. Proven har också en diagnostisk funktion som visar elevens starka och svaga sidor, vilket gör att de kan fungera som underlag för planering av den fortsatta undervisningen.

Resultatredovisning

Liksom beträffande ämnesproven i år 3 särredovisas resultaten på delproven. Däremot redovisas inget samlat resultat för årskursen, vilket beror på att det saknas en modell för sammanvägning av elevens totala provresultat. I sin tur beror det bl.a. på att proven inte är konstruerade för sammanvägning. I tidigare redovisningar har lärarnas helhetsbedömning av om eleverna har nått kunskapsmålen för årskursen redovisats. Osäkerhet beträffande bedömningarnas reliabilitet gör att sådana redovisningar inte längre ingår i rapporten. Proven ges två år i rad. Provet för läsåret 2009/2010 gavs även 2008/2009.

Ämnesprovet i Svenska och svenska som andra språk

Ämnesprovet i svenska består av fem delprov, varav ett, som är en muntlig gruppuppgift, inte är obligatoriskt. Andelen elever som inte har klarat kravnivåerna på de olika delproven varierar mellan 6,4 procent (51 elever) och 0,6 procent (5 elever). Det förra resultatet prövar elevernas läsförståelse av en litterär text, det senare, den muntliga uppgiften, prövar elevernas förmåga att samtala kring text och bild. Resultaten på samtliga delprov, undantag den muntliga uppgiften, är sämre än 2009 års resultat. På flera skolor klarar dock samtliga elever samtliga delprov.

För elever som läser Svenska som andra språk har lärarna redovisat en helhetsbedömning. Samtliga 14 elever har enligt den bedömningen uppnått kravnivån för årskursen.

Dubbelt så många flickor som pojkar klarade läsförståelseprovet. Elever med annat modersmål är överrepresenterade bland dem som inte har nått kravnivåerna.

Andelen elever som uppnått kravnivåerna ligger mellan 92, 8 procent och 97,7 procent.

Ämnesprovet i Engelska

Ämnesprovet i engelska består av fyra delprov som prövar elevens förmåga att lyssna till och förstå talad engelska, att läsa och förstå olika slags texter och att kommunicera i tal och skrift. Delprovsresultaten varierar mellan 4,9 procent (39 elever), på det prov som prövar elevens förmåga att lyssna, förstå och skriftligt kommentera en text, och 2,4 procent (19 elever) på det prov som prövar elevens skrivförmåga. Provresultaten är genomgående sämre än förra årets resultat. På flera skolor klarar samtliga elever samtliga delprov.

Fler flickor än pojkar klarar delprovet som innebär att kunna lyssna, förstå och skriftligt kommentera en text. Skillnaderna är dock mindre än det delprov i svenska där motsvarande jämförelse gjorts. Elever med annat modersmål är överrepresenterade bland dem som inte har nått kravnivåerna.

Andelen elever som uppnått kravnivåerna på delproven varierar mellan 94,2 procent och 96,7 procent.

Ämnesprovet i Matematik

Ämnesproven omfattar fyra olika delprov som ska ge eleven möjlighet att visa sina kunskaper i matematik. Delproven skiljer sig åt beträffande kunskapsinnehåll, arbetssätt, redovisnings- och bedömningsätt.

Andelen elever som inte har nått kravnivåerna är högst, 4,3 procent (34 elever) på det prov där elevens förmåga att kunna jämföra, uppskatta och mäta längd och area prövas. Resultatet var detsamma på provet 2009. Eleverna är bäst på att med hjälp av miniräknare använda de olika räknesätten. Andelen som inte har klarat kravnivåerna på det delprovet är 0,8 procent (6 elever). På en skola har samtliga elever klarat samtliga delprov.

Pojkarna har något bättre resultat än flickorna. Elever med annat modersmål är överrepresenterade bland dem som inte har nått kravnivåerna.

Andelen elever som uppnått kravnivåerna på delproven varierar mellan 98,5 procent och 94,6 procent.

Elever i år 5 som inte har nått kravnivåerna

Liksom tidigare år har de elever som inte nått kravnivåerna för år 5 i svenska, engelska och matematik i de kommunala skolorna följts upp på individnivå. Flertalet skolor har redovisat skolans åtgärder, omfattning och innehåll, samt i viss mån resultatet av insatserna. Skolornas redovisningar har skiftande kvalitet, något som i sin tur påverkar uppföljningens slutsatser.

Det är totalt 35 elever (4,4 procent) varav 26 är pojkar, som inte nått kravnivåerna i dessa ämnen. Av de 35 eleverna har 13 (37,1 procent) ett annat modersmål.

Ungefär en tredjedel av den här gruppen elever har fått omfattande stöd tidigt, i år 1 eller i år 2, i något fall redan i förskoleklass. Enligt skolornas redovisningar har flertalet en diagnos eller har olika former av språkstörning. Allmänt svagpresterande elever ingår också i gruppen. Det finns även exempel på elever som utretts i år 3 eller 4 och som fått tillgång till stöd först i och med att problematiken bekräftats. Flera elever har gått ett extra år och precis som för motsvarande grupp elever i år 3 har föräldrar erbjudits både stöd och ett extra år men tackat nej. Flertalet elever når inte kravnivåerna i svenska.

Enligt skolornas redovisningar tycks både stödets omfattning och innehåll variera förhållandevis mycket mellan skolorna. Många elever har både fått individuellt stöd, i form av enskild undervisning, alt. stöd i liten grupp och stöd i klassrummet. Det senare sker med hjälp av assistent eller med speciallärare. Några skolor har också erbjudit eleverna extra tid utöver timplanen, bl.a. läxläsningshjälp. Förutom det stöd elever får i skolan tillkommer för många också regelbundna hemläxor, ofta någon form av färdighetsträning, liksom olika lärverktyg och inlästa läromedel.

Bland de elever som tidigt fått en diagnos och i regel också tidigt fått ett omfattande stöd förefaller det som om insatserna ger resultat. Stöd i två eller tre ämnen har för flera elever inneburit att de nått kravnivåerna i ett eller i ett par ämnen om än inte samtliga. Det är möjligt att stödets omfattning inte varit tillräckligt från skolans sida men det är också möjligt att det inte funnits förutsättningar hos eleven att ta emot mer stöd. Stödets utformning spelar givetvis också stor roll för resultatet. Utifrån skolornas redovisningar kan det vara svårt att bedöma insatsernas resultat, något som ofta beror på att åtgärdsprogrammen på många skolor inte har en given struktur där både mål och resultat redovisas.²

Kommentar

Ämnesprovsresultatet i matematik ligger på ungefär samma nivå som föregående år medan däremot resultaten i svenska och engelska är sämre. Det är

² Allmänna råd och kommentarer. För arbete med åtgärdsprogram. Skolverkets allmänna råd 2008

angeläget att varje skola analyserar sitt resultat och försöker finna förklaringar som inte enbart har att göra med elevsammansättningen och speciellt om resultatet som för årets ämnesprov är sämre trots att det är andra året som proven ges.

Sammansättningen av den elevgrupp som inte når kravnivåerna tycks vara densamma över tid. Det innebär bl.a. att den till övervägande del består av pojkar och att elever med utländsk bakgrund är överrepresenterade i gruppen. Det senare beror inte enbart på bristande kunskaper i svenska utan även på att det inom den gruppen är förhållandevis många med diagnos.

Ämnesproven i år 9

Från läsåret 2008/2009 ingår för år 9, förutom svenska, svenska som andra språk, engelska och matematik, som ger behörighet till gymnasieskolans nationella program, även ämnesprov i biologi, fysik och kemi.

Ämnesproven i år 9 har flera syften. Ett är att så allsidigt som möjligt bedöma om/hur väl eleverna når kursplanernas mål. Ett annat är att de ska fungera som stöd för lärare i betygssättningen och ett tredje att bidra till en nationellt likvärdig bedömning av elevernas kunskaper. Proven konkretiserar kursplanernas mål men precis som beträffande ämnesproven för år 3 och 5 provas inte samtliga mål varje år. Målen varierar således över tid, vilket gör att provresultaten inte är jämförbara från år till år. En av de fristående skolorna redovisade inte någon ämnesprovsstatistik till kommunen 2010. Statistiken är därmed ofullständig.

Resultatredovisning

Ämnesprovet i Svenska och svenska som andra språk

Provet består av tre delprov som mäter elevernas läsförståelse, muntliga samt skriftliga förmåga.

Varje delprov bedöms och betygssätts separat. Resultaten kan sammanfattas i en resultatprofil, i redovisningen formulerad som sammanvägt provbetyg.

Totalt är det 20 elever (2 %) som inte klarat ämnesprovet, varav 17 är pojkar. Tio av de 20 eleverna har annat modersmål än svenska, vilket innebär att de är överrepresenterade bland den här gruppen elever.

De två elever som genomfört provet i Svenska som andra språk har båda godkända provbetyg.

Totalt når 95 procent av eleverna kravnivåerna på ämnesprovet i svenska och svenska som andra språk, 3,4 procent av eleverna har inte deltagit.

Ämnesprovet i engelska

Ämnesprovet i engelska består av tre delprov som prövar elevens förmåga att samtala på engelska, att läsa och lyssna och förstå samt redogöra för det han/hon läser och lyssnar på, att skriva en egen text med hjälp av en av två valbara uppgifter: en uppgift lämnar eleven att ganska fritt berätta medan den andra uppgiften är mer styrd.

Totalt är det 5 elever (1 %) som inte har klarat ämnesprovet, samtliga är pojkar.

Totalt når 95 procent av eleverna kravnivåerna på ämnesprovet i engelska, 4,1 procent av eleverna har inte deltagit.

Ämnesprovet i matematik

Ämnesprovet i matematik består av tre delprov som bl.a. prövar elevens förmåga att följa och pröva andras förklaringar och argument, prövar elevens grundläggande färdigheter i räkning med naturliga tal, tal i bråk- och decimalform och procent, algebra, geometri och statistik och prövar elevens förmåga att lösa problem, reflextera och tolka sina resultat och att bedöma deras rimlighet.

Provbetyget ges för provet i sin helhet. Ett enskilt delprov prövar en alltför begränsad del av målen i kursplanen för att kunna betygsättas.

Totalt är det 48 elever (5 %) som inte har klarat ämnesprovet, varav 26 är flickor.

Totalt når 92 procent av eleverna kravnivåerna på ämnesprovet i matematik, 3,3 procent av eleverna har inte deltagit.

Ämnesproven i biologi, fysik och kemi

Ämnesprov i biologi, fysik och kemi gavs för första gången våren 2009 och då som en provomgång. Provet består av två delar, en teoretisk del och en laborativ del. Syftet med provet är detsamma som för övriga ämnesprov i år 9 nämligen att användas som ett hjälpmedel för att bedömningsgrunderna och därmed likvärdigheten i resultat ska bli så enhetlig som möjligt över landet.

*Resultatredovisning**Ämnesprovet i biologi*

Inga kommunala skolor deltog i ämnesprovet i biologi. Följande fristående skolor deltog

Fristående

- Bergtorpsskolan

- Byängsskolan
- Täby friskola
- Frejaskolan
- Nytorps friskola

Totalt är det 17 elever (5 %) som inte klarat de mål som ämnesprovet prövar, varav 11 är pojkar.

Totalt når 79 procent av eleverna i deltagande skolor kravnivåerna på ämnesprovet i biologi.

Ämnesprovet i fysik

Följande skolor deltog i ämnesprovet

Kommunala

- Näsbyparksskolan
- Skarpängsskolan

Fristående

- Kunskapsskolan

Totalt är det 8 elever (3 %) som inte klarat ämnesprovet, varav hälften är flickor.

Totalt når 91 procent av eleverna i deltagande skolor kravnivåerna på ämnesprovet i fysik.

Ämnesprovet i kemi

Följande skolor deltog i ämnesprovet

Kommunala

- Gribby Gård
- Näsbydalskolan
- Skolhagenskolan
- Vallatorpsskolan

Fristående

- Milstensskolan

Totalt är det 11 elever (3 %) som inte klarat ämnesprovet, varav sex är pojkar.

Totalt når 94 procent av eleverna i deltagande skolor kravnivåerna på ämnesprovet i kemi.

Kommentar

Ämnesprovsresultaten, andelen som klarar kravnivåerna, i svenska, engelska och matematik, är samtliga lägre än 2009 men ligger fortfarande på en

hög nivå, framförallt i svenska och engelska. Ämnesprovsresultaten i de tre kärnämnen är också positiva jämfört med de nationella resultaten.

Våren 2009 genomfördes ämnesprov i de naturorienterande ämnena för första gången. Med det system för genomförande som gäller för dessa ämnesprov är det även för de skolor som deltog i provet 2010 första gången som det genomfördes. Förmodligen råder det en viss osäkerhet hos lärarna hur proven ska bedömas. Det kan innebära att resultaten inte helt överensstämmer med kunskapskraven.

Jämförelse provbetyg slutbetyg

För att få en uppfattning om likvärdigheten i betygssättningen i skolorna i kommunen används den genomsnittliga avvikelser mellan elevernas provbetyg och slutbetyg i svenska, engelska och matematik som indikation på likvärdighet. Ett par skolor har inte redovisat sina provbetyg, vilket gör att resultaten över tid inte är riktigt jämförbara.

Generellt har avvikelserna mellan provbetyg och slutbetyg minskat men det finns fortfarande exempel på stora avvikelser både mellan skolorna i de olika ämnena liksom inom skolorna mellan de olika ämnena. Ett par exempel finns också på motsatsen, se bilaga 3.

Vid en jämförelse mellan provbetyg och slutbetyg 2006 – 2010 mellan de kommunala och de fristående skolorna finns det vissa skillnader som med några undantag består över tid.

Fristående skolor

- högre slutbetyg än provbetyg i samtliga tre ämnen samtliga år bortsett från engelska 2007. I engelska ligger provbetyg och slutbetyg på samma nivå i år.

Kommunala skolor

- högre slutbetyg än provbetyg i svenska samtliga år
- högre slutbetyg än provbetyg i matematik 2006, 2009 och 2010
- lägre slutbetyg än provbetyg i engelska samtliga år och i matematik 2007 och 2008.

En motsvarande jämförelse mellan provbetyg och slutbetyg i biologi, kemi och fysik kan inte göras på helheten eftersom inte alla skolor deltog. Vid en jämförelse mellan andelen som inte nådde kravnivån på provet och andelen som inte fick godkänt i slutbetyget är överensstämmelsen förhållandevis god. Endast någon enstaka skola avviker från det generella mönstret.

Elever utan fullständiga slutbetyg vårterminen 2009

Sedan 2007 har elever som lämnar grundskolans år 9 utan fullständiga slutbetyg följts upp påföljande år, bl.a. med syftet att kartlägga elevernas studievägar efter år 9 för att få en uppfattning om var de befinner sig i utbildningssystemet. Uppföljningen som följer utgår från vårterminsbetygen 2009.

Resultatredovisning

Våren 2009 saknade totalt 120 elever (13,2 %) fullständigt slutbetyg, dvs. de saknade betyg i ett, flera eller samtliga ämnen. Majoriteten av dessa var pojkar. Resultatet är positivt jämfört med de tre senaste åren.³ Resultatet är också positivt i förhållande till det nationella resultatet, som för samtliga huvudmän var drygt 23 procent.

Elever som saknar betyg i ett ämne

Av de 120 eleverna saknar 48 (40 %) betyg i ett ämne, vilket i nämnd ordning är antingen i:

- något B - språk (16)
- något NO - ämne (14)
- något praktiskt - estetiskt ämne (10)
- något kärnämne (5)
- något SO - ämne (3)

Fördelningen mellan ämnena är densamma som 2008.

Av de 48 elever som saknar betyg i ett ämne är 15 folkbokförda i annan kommun. För de eleverna, som samtliga gått i fristående skolor, saknar kommunen uppgifter om deras fortsatta skolgång. Av övriga elever i den gruppen går samtliga, med något undantag, vidare till ett nationellt program i gymnasieskolan samma år som de lämnar grundskolan. De går också kvar på ett nationellt program påföljande år, flertalet på samma program och i samma skola. För majoriteten av de elever som saknar betyg i ett ämne spelar således inte frånvaron av ett betyg någon roll för möjligheten att fortsätta på ett nationellt program i gymnasieskolan. De elever som saknar betyg i något kärnämne börjar på IV - programmet och har gått över till ett nationellt program 2010.

Bland de 72 elever som saknar betyg i två eller flera ämnen är variationerna i antalet saknade betyg stora, från två ämnen till samtliga ämnen.

De elever som saknar betyg i två eller flera ämnen består av två grupper där den ena gruppen saknar betyg i ett eller flera kärnämnen och flertalet även saknar betyg i flera andra ämnen (32), respektive de som klarat kärnämnen men inte två eller flera andra ämnen (37).

³Andelen var 2006 18,3 % och 2007 18,9 %, 2008 14,3%

Av den första gruppen elever, som är folkbokförda i Täby går 2010 i princip hälften första året på ett individuellt program medan den andra hälften går första året på något nationellt program. För den andra gruppen elever, som är folkbokförda i Täby, är bilden ungefär densamma men där finns också några elever som går andra året på ett nationellt program.

	ÅR 9 (2009)		Gymnasieskolan (2010)			
	Andel*	Antal*	På IV	På nat. program		Ej fbf i Täby
				År 1	År 2	
Elever som saknar betyg i ett ämne	40 %	48	0	14	18***	15
Elever som saknar betyg i flera kärnämnen	2,5 %	3	2	1	0	0
Elever som saknar betyg i ngt/ngr kärnämnen + andra ämnen	26,7 %	32	9	10	0**	10
Elever som saknar betyg i flera ämnen. Dock ej kärnämnen	30,8 %	37	4	13	4	16
Totalt	100 %	120	15	38	22	41

*Andel och antal elever som saknar betyg av det totala antalet elever som saknar fullständigt betyg (120 elever (13,2 procent))

** Två elever har avbrutit gymnasieskolan, en elev går om år 9

*** En elev har avbrutit gymnasieskolan

Kommentar

Andelen elever som inte är folkbokförda i Täby och som går ut år 9 utan fullständiga betyg fortsätter att öka, vilket innebär att det är fler elever som kommunen saknar uppgifter om.

Jämfört med föregående år ökar både andelen elever som saknar betyg i ett ämne och de som saknar betyg i flera ämnen medan andelen som både saknar betyg i något/några kärnämnen och i andra ämnen har sjunkit. Oavsett om eleverna saknar betyg i ett eller flera ämnen och oavsett om det är något kärnämne innebär det för flertalet att de går ett extra år i gymnasieskolan. Andelen som går år två på ett nationellt program året efter det att de lämnat grundskolan minskar. Förklaringen till detta skulle kunna vara att den här elevgruppen, som går ut utan fullständiga betyg, bär med sig allt större problem kopplade till sin kunskapsutveckling.

Från läsåret 2011/2012 gäller nya behörighetsregler till gymnasieskolan För samtliga nationella program ska eleven ha godkänt betyg i svenska/svenska

som andra språk, engelska och matematik.

För de högskoleförberedande programmen gäller godkända betyg i dessa tre ämnen och ytterligare nio ämnen dvs. i tolv ämnen. För yrkesprogrammen gäller på motsvarande sätt godkända betyg i tre + fem ämnen, dvs. i åtta ämnen.⁴ För många av de elever som med nuvarande behörighetsregler kommer in på ett nationellt gymnasieprogram kommer de nya kraven innebära att den dörren är stängd.

⁴ Enligt nya bestämmelser i gymnasieförordningen finns kompletterande behörighetskrav till vissa högskoleförberedande program. För ekonomi-, humanistiska och samhällsvetenskapsprogrammet ska fyra av de ytterligare nio behörighetsgivande ämnena vara geografi, historia, samhällskunskap och religion. För det naturvetenskapliga och teknikprogrammet ska tre av de ytterligare nio ämnena vara biologi, fysik och kemi. För estetiska programmet gäller nio valfria ämnen utöver de tre ovan nämnda.